USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **M. M. S.**, zast. Mgr. Ing. Petrem Křižákem, MBA, LL.M., advokátem, se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 10. 2021, č. j. OAM-784/ZA-ZA11-ZA03-2020, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 4. 2023, č. j. 62 Az 47/2021-37,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému zástupci žalobce advokátovi Mgr. Ing. Petru Křižákovi, MBA, LL.M. **se nepřiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 18. 10. 2021, č. j. OAM-784/ZA-ZA11-ZA03-2020, neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) rozsudkem ze dne 14. 4. 2023, č. j. 62 Az 47/2021-37, žalobu proti tomuto rozhodnutí žalovaného zamítl.

[3] Krajský soud nejprve shrnul podání účastníků a obsah správního spisu. Z nich vyplynulo, že žalobce pochází ze Zimbabwe. a dne 25. 12. 2019 přicestoval do Česka. Dne 10. 11. 2020 zde požádal o udělení mezinárodní ochrany, neboť je homosexuál a v zemi jeho původu to homosexuálové mají velmi obtížné, jsou zabíjeni, přičemž on sám byl kvůli tomu zbit soukromou osobou. Žalovaný při rozhodování o žádosti u žalobce důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. b) zákona o azylu ani jiný důvod neshledal.

[4] Krajský soud konstatoval, že žalovaný si obstaral dostatek informací potřebných k vydání rozhodnutí, ve kterém se následně pečlivě zabýval tvrzenými důvody a situací žalobce. Žalovaný správně vyhodnotil jako nevěrohodné tvrzení žalobce o ústrcích,

kterým měl čelit v souvislosti s jeho sexuální orientací. Žalobcova tvrzení totiž obsahovala zásadní rozpory, a to jak skutkové, tak časové. Podstatnou krajský soud také shledal nevědomost žalobce o existenci LGBT komunity v Zimbabwe. Ve shodě s žalovaným tedy logicky usoudil, že žalobce žádné obtíže kvůli své orientaci nikdy nezaznamenal.

[5] Krajský soud neshledal vadným, že se žalovaný nezabýval hypotetickou otázkou, jaká by byla míra nebezpečí, které by žalobci hrozilo, kdyby svou orientaci neskrýval. Jestliže totiž žalobce žádným kumulativním ústrkům kvůli své orientaci nečelil, je beze smyslu zabývat se tím, co by mohlo případně nastat, kdyby se již skrývat nechtěl. Co se týká otázky, zda se žalobce v zemi svého původu mohl účinně domáhat dostatečné ochrany, tak i tu žalovaný zvažoval, a to s ohledem na žalobcova tvrzení. Krajský soud také připomenul, že žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany až po roce pobývání v Česku, což podle judikatury Nejvyššího správního soudu rovněž nesvědčí jeho tvrzení. Uzavřel proto, že rozhodnutí žalovaného je správné a zákonné, neboť nedošlo k naplnění podmínek pro poskytnutí žádné z forem mezinárodní ochrany.

[6] Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost. V ní namítl nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, neboť se v něm krajský soud řádným způsobem nevypořádal s žalobní námitkou týkající se nedostatku dokazování ohledně reálné možnosti příslušníka LGBT komunity domoci se ochrany svých práv na území Zimbabwe. V souvislosti s tím také namítl nedostatečně zjištěný skutkový stav. Podle stěžovatele nelze k jeho tíži dávat skutečnost, že se se svými problémy obrátil na tamní policii pouze jednou, když nebylo prokázáno, že se příslušníci LGBT komunity mohou bezstarostně obracet na státní orgány a ti jim poskytnou patřičnou ochranu. V Zimbabwe je homosexualita považována za nepřijatelnou a lze dovodit, že stěžovateli za jeho orientaci hrozí pronásledování. Stěžovatel také nesouhlasí s hodnocením krajského soudu, že žádné potíže z důvodu svojí orientace nezažíval. Naopak ze všech skutečností, jež vyšly najevo, podle něj vyplývá, že v jeho případě jsou splněny podmínky pro udělení mezinárodní ochrany. Proto navrhl rozsudek krajského soudu i rozhodnutí žalovaného zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že své rozhodnutí i napadený rozsudek považuje za souladné s právními předpisy, přičemž pro stručnost odkázal na jejich obsah a na obsah spisu. Napadený rozsudek zároveň označil za přezkoumatelný, jelikož je srozumitelný a opřený o dostatek relevantních důvodů. Proto navrhl kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost.

[8] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovateli byl ustanoven advokát pro zastupování v řízení o kasační stížnosti.

[9] Následně se Nejvyšší správní soud zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, jinak by ji odmítl jako nepřijatelnou (§ 104a odst. 1 s. ř. s. a čl. II zákona č. 77/2021 Sb.). Vymezením neurčitého právního pojmu „podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele“ se již Nejvyšší správní soud zabýval při výkladu ustanovení § 104a s. ř. s., ve znění účinném do 31. 3. 2021 (viz usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS). Novelou

soudního řádu správního provedenou zákonem č. 77/2021 Sb. byl s účinností od 1. 4. 2021 rozšířen okruh případů, při jejichž přezkumu Nejvyšší správní soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti. Nově se nejedná jen o věci azylu, resp. o věci mezinárodní ochrany, nýbrž o všechny věci, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce. Tato změna nezakládá žádný rozumný důvod měnit kritéria přijatelnosti kasační stížnosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-27).

[10] Při rozhodování o nepřijatelnosti kasační stížnosti proto Nejvyšší správní soud i nadále vychází z judikatorně ustálených kritérií (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33, bod 52), jež pramení ze závěrů usnesení vydaného ve věci sp. zn. 1 Azs 13/2006. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[11] V posuzované věci Nejvyšší správní soud podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatele neshledal, stěžovatel jej ostatně v kasační stížnosti ani netvrdil.

[12] K namítané nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku uvádí Nejvyšší správní soud následující. Za nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů jsou považována zejména taková rozhodnutí, u nichž není z odůvodnění zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při hodnocení skutkových i právních otázek a jakým způsobem se vyrovnal s argumenty účastníků řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52). Soudy však nemají povinnost reagovat na každou dílčí argumentaci a tu obsáhle vyvrátit. Jejich úkolem je vypořádat se s obsahem a smyslem žalobní argumentace (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 As 126/2013-19). Podstatné je, aby se správní soud ve svém rozhodnutí vypořádal se všemi stěžejními námitkami účastníka řízení, což může v některých případech konzumovat i vypořádání některých dílčích a souvisejících námitek (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2014, č. j. 7 Afs 85/2013-33).

[13] Nejvyšší správní soud shledal, že kritéria přezkoumatelnosti napadený rozsudek splňuje. Krajský soud se v něm věnoval i žalobní námitce týkající se prokázání možnosti domáhat se potřebné ochrany na území Zimbabwe. Nejprve obecně konstatoval, že žalovaný zjistil skutkový stav v potřebném rozsahu a obstaral si dostatek informací potřebných k rozhodnutí. Poté konkrétně k předmětné otázce shledal, že žalovaný se při rozhodování možnostmi ochrany na území Zimbabwe zabýval a posuzoval je v souvislosti

s dalšími tvrzeními stěžovatele (odst. 21). Sám pak pro vypořádání příslušné žalobní argumentace odkázal na relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu. Ten proto shrnuje, že krajský soud řádně reagoval na uplatněnou žalobní argumentaci, žádnou zásadní námitku neopomněl ani žádnou nezlehčoval.

[14] Co se týká namítaného nedostatečného zjištění skutkového stavu, tak k tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že míra potřeby zjišťování skutkového stavu ze strany žalovaného se vždy odvíjí od tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu. Podle ustálené judikatury je totiž primárním zdrojem informací pro udělení mezinárodní ochrany samotný žadatel a z obsahu jeho žádosti se pak v následujících fázích vychází. Žadatel je tím, kdo v řízení ve věci mezinárodní ochrany nese břemeno tvrzení, a jeho žádost je posuzována z hlediska skutečností, které označí jako důvody k jejímu podání (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 12. 2015, č. j. 5 Azs 134/2014-48, a ze dne 19. 1. 2017, č. j. 2 Azs 272/2016-47). V tomto ohledu je naprosto stěžejní, že žalovaný vyhodnotil tvrzení stěžovatele ohledně utrpěných ústrků pro zásadní rozpory jako nevěrohodné, což potvrdil i krajský soud. I tak se však žalovaný situací v Zimbabwe ohledně LGBT komunity a možností domoci se ochrany u tamních orgánů zabýval. K jejímu zodpovězení si podle Nejvyššího správního soudu obstaral dostatek relevantních podkladů, ze kterých vyvodil, že stěžovatel v případě návratu do své země má možnosti, jak se proti případným ústrkům z důvodu své orientace bránit. Uvedené zjištění žalovaného nelze shledat rozporným s tvrzením stěžovatele, který uvedl, že se na tamní policii obrátil pouze jednou a více už svoji situaci s nikým neřešil. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004-41, totiž plyne, že *„[a]lby bylo možné shledat absenci ochrany ze strany státu, musel by stěžovatel vyčerpat všechny reálně dostupné prostředky ochrany.“* Nejvyšší správní soud k tomu tedy uzavírá, že skutkový stav byl ze strany žalovaného zjištěn dostatečně.

[15] K namítanému nesprávnému právnímu posouzení věci pak Nejvyšší správní soud uvádí následující. Není pravdou, jak stěžovatel tvrdí, že ze zjištěných skutečností vyplývá, že jsou u něj splněny podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. V prvé řadě Nejvyšší správní soud přisvědčuje žalovanému a krajskému soudu, že stěžovatelova tvrzení (která jsou při rozhodování o udělení mezinárodní ochrany zásadní) ohledně protrpěných potíží kvůli jeho orientaci jsou nevěrohodná, a to pro zásadní rozpory v jeho výpovědích. Ty stěžovatel v kasační stížnosti nikterak nepopírá. Svoji argumentaci staví na tvrzení, že v Zimbabwe jsou obecně homosexuálové napadáni a státní orgány jim ochranu proti tomu neposkytují. Žalovaný však z opatřených podkladů zjistil, že tamní situace je odlišná, přičemž stejně jako krajský soud v případě stěžovatele neshledal důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatel byl dle svého (nevěrohodného) tvrzení napadnut kvůli své orientaci na území Zimbabwe pouze jednou, a to soukromou osobou a pouze jednou svoji situaci řešil s tamní policií, s jejíž přístupem nebyl spokojen. Podle judikatury Nejvyššího správního soudu toto pro naplnění důvodu pro udělení mezinárodní ochrany, i kdyby to byla pravda, nepostačuje. V rozsudku ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 49/2007-68, totiž Nejvyšší správní soud uvedl, že skutečnost, že *„žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu.“* V rozsudku ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 7/2004-37, pak dovodil, že *„[p]ouhá nedůvěra občana ve státní instituce, zdůvodňovaná tvrzením, že nejsou schopny jej ochránit proti kriminálním živlům, nelze podřadit důvodů pro udělení azylu.“* Z rozsudku ze dne 10.

2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005-49, zase plyne, že *„[o]becné tvrzení stěžovatele o obavách z pronásledování či nebezpečí, které mu hrozí v zemi jeho původu, bez prokázání existence takového nebezpečí, za situace, kdy se stěžovatel v zemi původu neobrátil se svými problémy na příslušné orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu.“*

[16] Dále Nejvyšší správní soud nemůže opomenout načasování podaní žádosti o udělení mezinárodní ochrany, neboť i to podle ustálené judikatury vypovídá o její důvodnosti. Obecně je požadováno, aby žádost byla podána, pokud možno, co nejdříve po příchodu na české území, neboť řízení o udělení mezinárodní ochrany není prostředkem k legalizaci pobytu, kdy se žadatel již delší dobu na území České republiky zdržuje (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2005, č. j. 2 Azs 423/2004-81, či ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005-54). Z obsahu spisu je nesporné, že stěžovatel před podáním žádosti pobýval na území České republiky téměř rok, přičemž mu v jejím podání nic nebránilo. Své otálení s podáním žádosti však stěžovatel nikde nevysvětlil. Tato skutečnost jen dokládá správnost závěru přijatého žalovaným a krajským soudem o nenaplnění podmínek pro poskytnutí mezinárodní ochrany stěžovateli.

[17] S ohledem na shora uvedené skutečnosti lze konstatovat, že krajský soud věc posoudil zcela v souladu s ustálenou judikaturou správních soudů a nedopustil se ani jiného hrubého pochybení, které by vyžadovalo zásah Nejvyššího správního soudu. Ten proto podle § 104a odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost odmítl pro nepřijatelnost, neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 větou první ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS, část III. 4.). Stěžovatel v tomto řízení úspěch neměl, a proto nemá právo na náhradu jeho nákladů. Procesně úspěšnému žalovanému v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Proto Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

[19] Ustanovený zástupce stěžovatele v řízení o kasační stížnosti neučinil podle obsahu spisu žádný úkon právní služby ve smyslu § 11 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Proto Nejvyšší správní soud ustanovenému zástupci nepřiznal odměnu ani náhradu hotových výdajů za zastupování stěžovatele v řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. září 2023

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu